

Verslag van internationale vergaderingen in Marrakesh van 9-15 oktober

In de week van 9 tot 15 oktober vond de jaarvergadering van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank plaats in Marrakesh. Daarnaast organiseerde het Indiase voorzitterschap de vierde G20-bijeenkomst voor ministers van Financiën en centralebankpresidenten (FMCBG). En marge van deze vergaderingen kwam de Coalitie van Ministers van Financiën voor klimaatactie (CFMCA) bij elkaar voor de tiende ministeriële bijeenkomst.

De ministers van Financiën van Nederland en België vertegenwoordigen op jaarlijks roterende basis de Nederlands-Belgische kiesgroep bij het *International Monetary and Financial Committee* (IMFC). Dit jaar vertegenwoordigde de Belgische minister van Financiën, Vincent van Peteghem, de kiesgroep bij het IMFC. Minister Schreinemacher nam namens Nederland deel aan het *Development Committee* (DC) van de Wereldbank en de vierde ministeriële *Roundtable Discussion for Support of Ukraine*, en zal hierover separaat terugkoppelen aan uw Kamer. Minister Kaag nam deel aan de G20-bijeenkomst en zat samen met de Indonesische minister van Financiën, Sri Mulyani Indrawati, de ministeriële bijeenkomst van de CMFCA voor.

De vergaderingen stonden in het teken van de wereldwijde (financieel-economische) uitdagingen, waaronder de balans tussen het verder terugbrengen van afzwakkende maar persistente inflatie en het tegelijkertijd stimuleren van duurzame, inclusieve groei. Daarnaast werd er gesproken over de toenemende schuldenproblematiek, de externe financieringsbehoefte van kwetsbare economieën en de noodzakelijke financiering voor structurele uitdagingen zoals klimaatverandering. Ook werd geoconomische fragmentatie genoemd als risico voor de mondiale economische ontwikkeling. Dit alles tegen de achtergrond van de aanhoudende Russische aanvalsoorlog in Oekraïne. Daarnaast vonden de internationale vergaderingen plaats recent na de militaire escalatie in Nagorno-Karabach en in de week na de aanval van Hamas op Israël vanuit Gaza. In de verklaringen van de Nederlandse en Nederlands-Belgische kiesgroepen van respectievelijk de Wereldbank en het IMF – waar Armenië, Israël en Oekraïne deel van uitmaken - is hiernaar een verwijzing opgenomen om stil te staan bij de slachtoffers van het geweld.

Na afloop van de bijeenkomsten zijn er *chair's statements* uitgegeven door het voorzitterschap van het IMFC en DC. Deze *chair's statements* vormen een alternatief voor de gezamenlijke communiqués van het IMFC en het DC. Net als vorig jaar was er geen unanimité over een communiqué of gezamenlijk ministerieel statement in verband met de Russische invasie van Oekraïne. Bij de G20 is er wel overeenstemming over een communiqué bereikt. Dit is het eerste G20-communiqué dat op ministerieel niveau is uitgebracht sinds de uitbraak van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, en deze verklaring gebruikt dezelfde taal als de G20-leidersverklaring¹ uit september jl. om aandacht te vragen voor de negatieve gevolgen van de invasie. De CFMCA heeft een gezamenlijk *Climate Action Statement* uitgegeven namens alle leden van de coalitie.

De *chair's statements* van het IMFC, het G20-communiqué en het *Climate Action Statement* zijn, samen met de IMFC-verklaring van de Nederlands-Belgische kiesgroep, als bijlage toegevoegd aan deze brief.

International Monetary and Financial Committee

Mondiale economie

Tijdens de jaarvergadering benadrukte het IMF de weerbaarheid van de economieën tegen economische schokken, zoals de economische impact van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, hoge inflatie en in toenemende mate ook klimaatschokken. De wereldeconomie lijkt 'een zachte landing' te maken, al verwacht het IMF lagere groei op de middellange termijn en neemt het groeiverschil tussen ontwikkelde economieën en opkomende markteconomieën en lage-inkomenslanden toe.

¹ G20 New Delhi Leaders' Declaration, 10 september 2023.

(https://www.g20.org/content/dam/gtwenty/gtwenty_new/document/G20-New-Delhi-Leaders-Declaration.pdf)

Het IMF stelt dat het herstel van prijsstabiliteit voorop moet blijven staan bij centrale banken en het herstel van buffers centraal moet staan in het vormgeven van begrotingsbeleid. Daarbij vraagt het IMF specifiek aandacht voor het afbouwen van ongericht steunbeleid en het belang van gerichte structurele hervormingen om de potentiële groei te versterken, bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsparticipatie, productiviteit, sociale cohesie en groene en digitale transitie.

Ook wijst het IMF op een aantal risico's voor de wereldeconomie, zoals het risico op langdurig hoge rentes, schuldkwetsbaarheden en de kosten van fragmentatie. Het IMF zet daarom in op het versterken van multilaterale samenwerking.

IMF

Het IMF benadrukte tijdens de jaarvergadering dat kwetsbare landen door aanhoudende economische schokken een stijgende behoefte hebben aan financiering van het IMF. Dit geldt specifiek voor lage-inkomenslanden die aanspraak kunnen maken op leningen tegen lage rentes vanuit de *Poverty Reduction and Growth Trust* (PRGT). Door de stijgende rentes zijn er ook meer donorbijdragen nodig om de rente voor PRGT-leningen concessioneel te houden. Tijdens de jaarvergadering kondigden verschillende landen daarom een aanvullende bijdrage aan de PRGT aan.² Nederland heeft -onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring- ook een aanvullende bijdrage van EUR 15 miljoen aangekondigd. Deze bijdrage loopt via de BHOS-begroting.

De leden van het IMFC benadrukten opnieuw de bereidheid om voor 15 december dit jaar tot een afronding van de 16^e quotaherziening te komen. Daarbij is overeenstemming bereikt over het op zijn minst gelijk houden van de totale IMF-middelen en is er overeenstemming bereikt over het voornemen voor een betekenisvolle verhoging van quota-middelen. Inmiddels heeft de Raad van Bewind van het IMF op 7 november een akkoord bereikt over het verhogen van quota van het IMF met 50%, waarbij het aandeel en stemgewicht van lidstaten bij het IMF gelijk zal blijven. Om de totale middelen van het IMF gelijk te houden, zullen tijdelijke leeninstrumenten worden aangepast. De *Bilateral Borrowing Agreements* zullen worden uitgefaseerd en de *New Arrangements to Borrow* zullen worden verlaagd.³ Het voorstel wordt nu voorgelegd aan de Raad van Gouverneurs van het IMF, in een stemronde die tot 15 december loopt. Nederland zal in de Raad van Gouverneurs instemmen met het bereikte akkoord. De resulterende wijzigingen in de Nederlandse deelname bij het IMF zullen met de 1^e suppletoire begroting 2024 en middels een aangepast toetsingskader risicoregelingen aan het parlement worden voorgelegd. Als gevolg van de wijzigingen zal de garantie van de Staat aan De Nederlandsche Bank lager uitvallen.

De leden van het IMFC hebben geen afspraken gemaakt over een beperkte verschuiving van de quotaverdeling (die het stemgewicht van lidstaten bepaalt) richting opkomende economieën, al werd onderkend dat een betere weerspiegeling van de relatieve posities van landen in de wereldeconomie van belang is. De Raad van Bewind is gevraagd om voor juni 2025 mogelijke manieren uit te werken voor een dergelijke verschuiving voor de 17^e quotaherziening.

De leden van het IMFC riepen tenslotte op tot de toevoeging van een 25^e stoel aan de Raad van Bewind om landen uit Sub-Sahara Afrika een sterkere stem te geven in het IMF.

G20-bijeenkomst van ministers van Financiën en centralebankpresidenten

Op 12 en 13 oktober vond de vierde en laatste G20-bijeenkomst van ministers van Financiën en centralebankpresidenten onder het Indiase voorzitterschap plaats. De discussie stond, naast de vaste reflectie op de ontwikkelingen in de mondiale economie, voornamelijk in het teken van de afronding van een aantal werkstromen die onder het voorzitterschap van India veel aandacht hebben gekregen.

² <https://www.imf.org/en/News/Articles/2023/10/14/pr23352-imf-managing-director-statement-achievement-stage-1-fundraising-targets-for-prgt>

³ Zie voor meer informatie over het akkoord van de Raad van Bewind: [IMF Executive Board Approves a Proposal to Increase IMF Quotas](#).

Zo is in G20-verband dit jaar veel gesproken over de hervorming van de multilaterale ontwikkelingsbanken (*multilateral development banks*, MDB's) om deze in staat te stellen om zowel de 'traditionele' ontwikkelingsdoelen — de bestrijding van armoede en bevordering van brede welvaart — als de aanpak van 'nieuwe' mondiale grensoverschrijdende uitdagingen, zoals klimaatverandering, pandemieparaatheid en fragiliteit te realiseren. De overlappende crises van de afgelopen jaren, waaronder de coronapandemie en Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, hebben midden- en lage-inkomenslanden het hardst geraakt, waardoor jaren aan ontwikkelingsvoortgang teniet zijn gedaan. Een versterkt systeem van MDB's en andere ontwikkelingsactoren is daarom nodig. Een onafhankelijke expertgroep heeft van de G20 de opdracht gekregen een tweetal rapporten aan te leveren met ideeën over hoe deze versterking vorm kan krijgen. Tijdens de bijeenkomst zijn deze rapporten verwelkomd, en is er gesproken over hoe er het beste gebruik gemaakt kan worden van relevante aanbevelingen.

Daarnaast is gesproken over een syntheserapport over de regulering van crypto-valuta's die door het IMF en de FSB is opgesteld. Dit rapport bevat een aantal beleidsaanbevelingen om de risico's van crypto-valuta's voor de macro-economie en de financiële stabiliteit te mitigeren. Ook kent het rapport een schema voor de invoering van verschillende beleidsraamwerken en coördinatiestructuren. Verder zijn een aantal rapporten verwelkomd met betrekking tot o.a. duurzame financiering en MKB-financiering ten behoeve van financiële inclusie.

De aankomende G20-voorzitter, Brazilië, heeft de aanwezigen geïnformeerd over de prioriteiten voor 2024. Onder het motto "building a fair world and a sustainable planet" zal de G20 het aankomend jaar prioriteit geven aan (i) sociale inclusie en de bestrijding van voedseltekorten, (ii) de energietransitie en duurzame ontwikkeling, en (iii) hervorming van de internationale instellingen. Om deze doelen te behalen zal het financiële spoor van de G20 op vijf gerelateerde thema's focussen: (i) verlaging van risico's door coördinatie van macro-economisch en financieel beleid; (ii) verder werk richting grotere, effectievere en meer representatieve MDB's; (iii) hervorming van het internationaal belastingstelsel en de versterking van 'domestic resource mobilisation'; (iv) duurzame concessionele financieringsstromen voor ontwikkelingslanden en de behandeling van onhoudbare schulden; en (v) mobilisering van privaat kapitaal voor financiering van o.a. de klimaattransitie. Ook worden twee nieuwe 'task forces' m.b.t. de bestrijding van honger en aanpak van klimaatverandering opgericht waaraan vanuit zowel het sherpaspoor als het financiële spoor wordt deelgenomen.

Coalitie van Ministers voor Financiën voor klimaatactie

Op 11 oktober vond en marge van de IMF/WB jaarvergadering de 10^e ministeriële bijeenkomst van de Coalitie van Ministers van Financiën voor Klimaatactie (CFMCA) plaats. Nederland is samen met Indonesië covoorzitter van dit forum, dat momenteel bestaat uit meer dan 90 landen en 26 institutionele partners.

Tijdens de ministeriële bijeenkomst werd het allereerste Climate Action Statement (CAS) aangenomen door de leden van de Coalitie⁴. Dit statement laat zien welke acties de individuele leden in het aankomend jaar uitvoeren om bij te dragen aan de aanpak van klimaatverandering. Denk hierbij aan het vergroenen van het financiële stelsel, o.a. door stimuleren en verbeteren van rapportages over klimaatactiviteiten en -risico's, het beprijzen van CO₂-uitstoot en aanjagen en ontwikkelen van (nationale) duurzame financieringsagenda's en strategieën.

Het statement toont aan dat Ministers van Financiën een belangrijke rol hebben bij het ondernemen van klimaatactie. Via de Coalitie wisselen de leden ervaringen en *best practices* uit over de implementatie van de genoemde klimaatacties met als doel te leren van elkaar om zo het klimaatbeleid te verbeteren.

Daarnaast hielden ministers een thematische discussie over vergroening van het financiële systeem waarbij ze stilstonden bij de klimaatacties uit het Climate Action Statement die bijdragen aan dit

⁴ https://www.financeministersforclimate.org/sites/cape/files/inline-files/CFMCA_climate%20action%20statement_1010_DIGITAAL_2.pdf

doel. Uit de discussie bleek dat naast directe betrokkenheid en regulering van de financiële sector, het ook van cruciaal belang is om andere instrumenten in te zetten die ter beschikking staan van de ministers van Financiën, bijvoorbeeld via groen budgetteren, CO₂-beprijzing en de uitgifte van groene obligaties. Deze instrumenten kunnen bijdragen aan het uitfaseren van fossiele subsidies en het mobiliseren van private klimaatinvesteringen.